«АҚМОЛА ОБЛЫСЫНЫҢ МӘДЕНИЕТ БАСҚАРМСЫ» МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ «УПРАВЛЕНИЕ КУЛЬТУРЫ АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ»

# БҰЙРЫҚ

2026 жылғы 2 қаңтар
Көкшетау қаласы

# ПРИКАЗ

№ 55
город Кокшетау

**Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын бекіту туралы**

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабының 2- тармағына және Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл Агенттігі Төрағасының 2024 жылғы 31 желтоқсандағы № 285 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды қалыптастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдардың 2-тармағына сәйкес, **БҰЙЫРАМЫН:**

1.Осы бұйрыққа қосымшаға сәйкес, Ақмола облысы мәдениет басқармасының қоса беріліп отырған Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты бектілсін.

2. Ақмола облысы мәдениет басқармасы басшысының 2022 жылғы 13 желтоқсандағы №63 «Ақмола облысының мәдениет басқармасы» ММ сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартын бекіту туралы» бұйрығының күші жойылсын.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылауды өзіме қалдырамын.

4. Осы бұйрық қол қойылған күннен бастап күшіне енеді.

**Басқарма басшысы** **Н.Дауешов**

Бас маман-заңгер

Бланк серияның номірсіз ЖАРАМСЫЗ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. Қағмет бабына кажетті көшірмелері шектеулі данада жасалып, белгіленген тәртіппен БЕКІТІЛЕДІ ЖӘНЕ ЕСЕПКЕ АЛЫНАДЫ.
Бланк без серийного номера НЕДЕЙСТВИТЕЛЕН. Копии при служебной необходимости делаются в ограниченном количестве. ЗАВЕРЯЮТСЯ и УЧИТЫВАЮТСЯ в установленном порядке.

000328

Ақмола облысы мәдениет
басқармасы басшысының
2026 жылғы «2» қаңтардағы
№ 55 бұйрығына
қосымша

**«Ақмола облысының мәдениет басқармасы» мемлекеттік мекемесінің**
**СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ СТАНДАРТЫ**

## 1-тарау. Жалпы ережелер

1. Осы «Ақмола облысының мәдениет басқармасы» мемлекеттік мекемесінің (бұдан әрі – Басқарма) сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 10-бабының 2-тармағына және Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2024 жылғы 31 желтоқсандағы № 285 бұйрығымен бекітілген Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды қалыптастыру бойынша әдістемелік ұсынымдарға (бұдан әрі – Әдістемелік ұсынымдар) сәйкес әзірленген.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт – қоғамдық қатынастардың оқшауланған саласы үшін белгіленген, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесі.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартта пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) жекжаттар – жұбайының (зайыбының) ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері (қарындастары), ата-аналары мен балалары;

2) қоғамдық бақылау – қоғамдық бақылау субъектілерінің «Қоғамдық бақылау туралы» Қазақстан Республикасының Заңында және Қазақстан Республикасының өзге де заңдарында белгіленген тәртіппен және нысандарда жүзеге асырылатын, қоғамдық бақылау объектілерінің актілері мен шешімдерінің қоғамдық мүдделерге сәйкестігін талдауға және бағалауға бағытталған қызметі;

3) қоғамдық бақылау субъектілері – Қазақстан Республикасының азаматтары; діни бірлестіктерді қоспағанда Қазақстан Республикасының аумағында тіркелген коммерциялық емес ұйымдар; Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес қоғамдық бақылауды жүзеге асыруға өкілеттіктер берілген өзге де субъектілер;

4) қонақжайлылық таныту – іскерлік қатынастарды орнату, нығайту немесе дамыту үшін ұсынылатын тамақ (таңғы ас, түскі ас, кешкі ас және басқалары), қабылдаулар, ойын-сауық, қоғамдық немесе спорттық іс-шараларға билеттер. Бұл ретте, қонақжайлылық таныту шақырушы тараптың қатысуын талап етеді, олай болмаған жағдайда шығыстар сыйлық болып табылады;

5) мүдделер қақтығысы – жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды тұлғалардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық,

мұндай жағдайда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына алып келуі мүмкін;

6) мемлекеттік сатып алу – тапсырыс берушілердің тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді толықтай немесе ішінара бюджет қаражаты, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Арнаулы мемлекеттік қордан бөлінген ақша және (немесе) меншікті кірістері есебінен сатып алуы;

7) отбасы мүшелері – жұбайы (зайыбы), ата-аналары, балалары, оның ішінде кәмелет жасына толған балалары, сондай-ақ асырауындағы және онымен тұрақты тұратын адамдар;

8) сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау ықтималдығы;

9) сыйлық – ақша қаражаты немесе өтеусіз берілетін/алынатын өзге де мүлік, артықшылықтар, жеңілдіктер, көрсетілетін қызметтер, материалдық емес активтер;

10) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін картаға түсіру – сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтауға, талдауға, бағалауға (ранжирлеуге) және оларды жою шараларын әзірлеуге бағытталған процесс;

11) сыбайлас жемқорлық картограммасы – сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің тізбесін, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдарды және ықтимал сыбайлас жемқорлық осалдықтары жөнінде белгі беретін басқа да мәліметтерді қамтитын, жаңартылатын деректер жиынтығы.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың негізгі қағидаттары:

1) заңдылық;

2) адамның және азаматтың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қорғаудың басымдығы;

3) жариялылық пен айқындық;

4) мемлекет пен азаматтық қоғамның өзара іс-қимыл жасауы;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шараларын жүйелі және кешенді пайдалану;

6) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу шараларын басым қолдану;

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсететін адамдарды қорғау және көтермелеу;

8) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасағаны үшін жазаның бұлтартпастығы.

## 2-тарау. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін картаға түсіру және сыбайлас жемқорлық картограммасын қалыптастыру

5. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін картаға түсіру сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің туындау себептерін көрсетіп, олардың алдын алу және жою шараларын айқындауға, сондай-ақ бірінші басшының назар аударуын талап ететін сын-қатерлерді анықтауға мүмкіндік береді.

Картаға түсірудің нәтижесі анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейімділіктің графикалық түрде бейнеленуі болып табылады және сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат жөніндегі уәкілетті орган бекіткен сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға сәйкес ресімделеді.

6. Картаға түсіру алгоритмі:

1) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

Ішкі процестерді, функцияларды, ұйымдастырушылық құрылымды, Басқарма қызметін реттейтін заңнаманы, Басқармада бұрын анықталған сыбайлас жемқорлық немесе мүдделер қақтығысы фактілерін тексеру нәтижелерін және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін өзге де ақпарат көздерін жүйелі талдау.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің жойылуы бойынша тәуекелдер картасын түзету, Қазақстан Республикасының заңнамасын, ұйымдық-штаттық құрылымды және (немесе) Басқарманың штат санын, жемқорлық тәуекелдеріне жатқызылған функцияларды іске асыратын жұмыскерлердің лауазымдық міндеттерін немесе сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ықпал ететін өзге де өзгерістер орын алған жағдайда өзгерту;

2) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жіктеу.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат жөніндегі уәкілетті орган бекіткен сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу жөніндегі әдістемелікте көзделген өлшемшарттар бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ранжирлеу;

3) сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою және барынша азайту.

Тәуекелдер картасы негізінде нақты шаралар, мерзімдер, орындаушы және іс-шараның аяқталу нысаны көрсетілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою жоспары әзірленеді, оны бірінші басшы бекітеді және бақылайды.

4) тиісті мүдделі тараптарды ақпараттандыру.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою жоспары Министрліктің интернет-ресурсында орналастырылады.

Бұл ретте, қорғалуға жататын құпия ақпаратты, сондай-ақ инсайдерлік, коммерциялық ақпараттың және дербес деректердің жария болып кету қаупі бар болса, жоспардың бір бөлігі ғана жариялануы ықтимал;

5) кері байланыс тетігін құру.

Мүдделі тараптарды ақпараттандыру және жариялылықты қамтамасыз ету Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпиялар мен басқа да құпияларды, ақпаратқа қолжетімділікті, жеке деректерді және олардың қорғалуын реттейтін заңнамасының талаптарын сақтай отырып жүзеге асырылуға тиіс.

7. Картаға түсіру Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі Іс-қимыл жоспарының орындау шеңберінде жүргізетін сыбайлас жемқорлық картограммаларын қалыптастыру үшін қолданылады.

8. Сыбайлас жемқорлық картограммасы ықтимал сыбайлас жемқорлық көріністері жайлы хабар беретін мәліметтерді жүйелеуге және алдын алу шараларын әзірлеу мақсатында әзірленеді.

Сыбайлас жемқорлық картограммаларында сыбайлас жемқорлық тәуекелдері олардың ранжирленуімен, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне бейім лауазымдар тізбесі қамтылады, сондай-ақ БАҚ-тағы жарияланымдар, шағымдар, өтініштер, сыбайлас жемқорлықтың алғышарттары туралы басқа да ақпарат талдауы болуы мүмкін.

## 3-тарау. Мүдделер қақтығысын болдырмау

### 1-параграф. Мүдделер қақтығысын болдырмаудың қажеттілігі

9. Мүдделер қақтығысының алдын алу парасаттылықты арттыруда және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда басты рөл атқарады.

10. Мүдделер қақтығысын болдырмау мақсатында «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы», және «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Қазақстан Республикасының заңдарында жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген, оларға теңестірілген адамдар мен лауазымды тұлғаларға бірқатар талаптар көзделген.

Тыйым салынады:

1) мемлекеттік функцияларды орындаумен сыйыспайтын қызметті жүзеге асыруға;

2) өзінің жақын туыстары (ата-аналары (ата-анасы), балалары, асырап алушылары, асырап алынған балалары, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері (қарындастары), аталары, әжелері, немерелері), жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары (жұбайының (зайыбының) ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері (қарындастары), ата-аналары және балалары) атқаратын лауазымға тікелей бағынысты болатын лауазымды атқаруға, сондай-ақ жақын туыстары, жұбайы (зайыбы) және (немесе) жекжаттары тікелей бағынысында болуға;

3) квазимемлекеттік сектор субъектісінің бір басқару органында (байқау кеңесінде, атқарушы органында) өзінің жақын туыстарымен, жұбайымен (зайыбымен) және (немесе) жекжаттарымен бірге лауазымдарды атқаруға;

4) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында ресми таратылуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдалануға;

5) материалдық сыйақы, сыйлықтар, жеңілдіктер не көрсетілетін қызметтер ұсынған адамдардың пайдасына әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін оларды жеке өзі немесе делдалдар арқылы алуына;

6) Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде шоттарды (салымдарды) ашуға және иеленуге, Қазақстан Республикасының шегінен тыс жерде орналасқан шетелдік банктерде қолма-қол ақша мен құндылықтарды сақтауға;

7) өкілді органның депутаты болуға, өзі қызмет істейтін не өзіне тікелей бағынысты немесе өзінің тікелей бақылауындағы мемлекеттік органда үшінші тұлғалардың істері бойынша өкіл болуға;

8) педагогтік, ғылыми және өзге де шығармашылық қызметті қоспағанда, кәсіпкерлік қызметпен және басқа да ақы төленетін қызметпен айналысуға, оның ішінде коммерциялық ұйымды басқаруға тікелей қатысу Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес оның лауазымдық өкілеттіктеріне кірмейтін болса, ұйымдық-құқықтық формасына қарамастан, коммерциялық ұйымды басқаруға қатысуға;

9) материалдық-техникалық, қаржылық және ақпараттық қамтамасыз ету құралдарын, басқа да мемлекеттік мүлік пен қызметтік ақпаратты қызметтік емес мақсаттарда пайдалануға;

10) ереуілді және рұқсат етілмеген митингтерді қоса алғанда, мемлекеттік органдардың қалыпты жұмыс істеуіне және лауазымдық міндеттерді орындауына кедергі келтіретін әрекеттерге қатысуға;

11) өзінің қызметтік өкілеттіктерін қызметтік мүддеге қайшы келетін түрде пайдаланып, өзіне немесе басқа тұлғаларға, ұйымдарға пайда мен артықшылықтар алу мақсатында, сондай-ақ басқа тұлғаларға немесе ұйымдарға зиян келтіру үшін әрекет етуге;

12) «Ойын бизнесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген анықтамаға жататын ойын мекемелерінде құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатысуға, сол сияқты құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге сол үшін бөлінбеген орындарда қатысуға немесе телекоммуникация желілерін, оның ішінде Интернет желісін пайдалану арқылы өткізілетін құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатысуға;

13) мүдделер қақтығысын туындататын шешімдерді әзірлеуге, талқылауға немесе қабылдауға қатысуға не қандай да бір тәсілмен қабылданатын шешімдерге ықпал етуге;

14) мүдделер қақтығысы орын алған болса, лауазымдық міндеттерін жүзеге асыруға;

15) өзінің құқықтары мен өкілеттіктерінен айқын тыс әрекеттер жасауға;

16) ресми құжаттарға алдын ала жалған мәліметтер немесе олардың шынайы мазмұнын бұрмалайтын түзетулер енгізуге;

17) қызметінде өзіне немесе басқа тұлғаларға, ұйымдарға пайда мен артықшылықтар алу немесе басқа тұлғаларға немесе ұйымдарға зиян келтіру мақсатында әрекет етпеуге;

18) қызметке салғырттық көрсетуге, яғни қызметке немқұрайлы немесе бейжай қарауы салдарынан өз міндеттерін орындамауға немесе дұрыс орындамауға;

19) өзінің қызметтік жағдайын және бұрын атқарған лауазымындағы артықшылықтарды жеке мүдделері үшін пайдалануға.

Осы тармақтың бірінші бөлігінде көрсетілген адамдар мемлекеттік лауазымға кірген күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде осы адамға заңды түрде тиесілі ақшаны, сондай-ақ мүліктік жалдауға берілген мүлікті қоспағанда, өз меншігіндегі, коммерциялық ұйымдардың жарғылық капиталындағы үлестерді, акцияларды (акцияны) және пайдаланылуы кірістер алуға алып келетін өзге де мүлікті мемлекеттік қызметті өткеру уақытында сенімгерлік басқаруға беруге міндетті.

## 2-параграф. Мүдделер қақтығысын анықтау

11. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу жөніндегі құрылымдық бөлімше бір тоқсанда бір реттен сиретпей ашық деректерді және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен тыйым салынбаған өзге де ақпарат көздерін талдай отырып, мүдделер қақтығысын талдауды жүзеге асырады. Бұл ретте, сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға уәкілетті жұмыскерлер жұмыскерлердің және олардың отбасы мүшелерінің жеке деректері: тегіне, атына, әкесінің атына (болған жағдайда) және жеке сәйкестендіру нөмірлеріне (ЖСН) қол жеткізумен қамтамасыз етілуге тиіс.

Жұмыскердің жеке деректеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету мемлекеттік құпиялар және өзге де құпия, ақпаратқа қол жеткізу, дербес деректерді қорғау туралы заңнама талаптарын сақтай отырып жүзеге асырылуға тиіс.

Мемлекеттік органдарда персоналды басқару ақпараттық жүйесіне қол жеткізуге рұқсат беруді бірінші басшының және ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі уәкілетті лауазымды адамның келісуі болған жағдайда қызметтік жазба түрінде және барлық шектеулерді ескере отырып осыған жауапты адам береді.

12. Мүдделер қақтығысы мыналарды өткізу кезінде анықталуы мүмкін:

1) сыртқы және ішкі сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін талдау немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу;

2) мүдделер қақтығысы туралы өтініштермен немесе басқа да ақпаратпен, сондай-ақ ішкі актілермен жұмыс істеу;

3) уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдардың тексерулері, ревизиялары немесе аудиттері;

4) жұмыскерлердің акцияларға, компаниялардың жарғылық капиталына үлестерге иелік етуі сияқты жеке мүдделерін қоса алғанда; контрагенттердің туыстарының болуы; лауазымдық міндеттемелермен байланысты болуы мүмкін қосымша кіріс көздері туралы деректерді жинауы және талдауы;

5) жұмыскерлердің іс-әрекеттері мен шешімдерін артықшылықтар немесе біржақтылық белгілерінің бар-жоғына талдау;

6) сыртқы көздерден алынған деректерді жұмыскерлер ұсынған деректермен салыстыру;

7) мүдделер қақтығысына алып келуі мүмкін лауазымдарға талдау жүргізу және ресурстарды бөлумен, қаржыны басқарумен, сатып алумен, бағалаумен және бақылаумен байланысты процестерге ең көп әсер ететін бөлімшелер мен лауазымдарды айқындау, сонымен қатар сотқа дейінгі тергеп-тексеру, сондай-ақ қылмыстық, азаматтық, әкімшілік сот жүргізу және әкімшілік құқық бұзушылықтар туралы істері жөнінде іс жүргізу нәтижелері бойынша анықталуы мүмкін.

13. Қылмыстық жазаланатын әрекет белгілері бар фактілер анықталған жағдайда, Басқарма тиісті ақпаратты Қазақстан Республикасының қылмыстық-процестік заңнамасына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жібереді.

### 3-параграф. Мүдделер қақтығысының алдын алу шаралары

14. Мүдделер қақтығысының алдын алуға бағытталған іс-әрекеттер:

1) «Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жұмыскерлер туындаған мүдделер қақтығысы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы өзіне белгілі болған сәтте өзінің тікелей басшысын немесе Басқарманың басшылығын жазбаша түрде хабардар етуге міндетті.

Қажет болған кезде, мүдделер қақтығысы фактілері туралы хабардар еткен адамдарды Басқарма басшысының қабылдауы мүмкіндігі қамтамасыз етіледі.

2) Басқарма басшысы үш жұмыс күні ішінде мүдделер қақтығысы туралы хабарламаны немесе ақпаратты Басқарма басшысының орынбасарына қарауға жібереді;

3) мүдделер қақтығысы туралы хабарламаларды немесе ақпаратты қарау қорытындылары бойынша он жұмыс күні ішінде Басқарма басшысына мүдделер қақтығысының алдын алу және оны реттеу жөнінде ұсынымдар немесе оның жоқ екені туралы қорытынды ұсынылады;

4) мүдделер қақтығысы расталған кезде Басқарма басшысы ұсынымды алған күннен бастап он жұмыс күні ішінде мүдделер қақтығысының алдын алу және оны реттеу бойынша мынадай шараларды қабылдауға міндетті:

мүдделер қақтығысына байланысты мәселе бойынша лауазымдық міндеттерді атқаруды басқа адамға тапсыру;

лауазымдық міндеттерді өзгерту;

мүдделер қақтығысын жою жөнінде өзге де шаралар қабылдау;

5) Басқарма басшысына өзінде туындаған мүдделер қақтығысы мәселесі бойынша объективті шешім қабылдау үшін осы факт анықталған кезден бастап өкілеттіктерді уәкілетті адамға беру ұсынылады.

### 4-параграф. Сыйлықтар, сапарлар және қонақжайлылық таныту туралы ережелер

15. Лауазымдық функцияларды орындаумен байланысты сыйлықтар қабылдау немесе қонақжайлылық таныту заңсыз сыйақы ретінде болуы мүмкін. Сыйлықтар қабылдау және ұсыну, сапарға шақыру және қонақжайлылық таныту практикасын қатаң қадағалап, жолын кесу қажет.

Жұмыскерлерге мүмкіндігінше лауазымдық функцияларды орындаумен байланысты және пара ретінде қабылдануы мүмкін кез келген сыйлықтардан, сапарларға шақырудан, сондай-ақ қонақжайлылық танытудан барынша аулақ болуға кеңес беріледі.

16. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында сыйлықтар қабылдау, сапарлар мен қонақжайлылық таныту мәселелері бойынша мынадай сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен жауапкершілік көзделген:

1) егер Қазақстан Республикасының заңнамасында өзгеше көзделмесе, адамның тиісті функцияларды орындамайтын ұйымдардан, сондай-ақ жеке тұлғалардан өзінің мемлекеттік немесе оған теңестірілген функцияларын

орындағаны үшін ақша, көрсетілетін қызметтер және өзге де нысандар түрінде кез келген сыйақы қабылдауына тыйым салынады;

2) мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адам не оған теңестірілген адам жеке өзі немесе делдал арқылы оларды танытатын адамдардың пайдасына әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін заңсыз материалдық сыйақы, сыйлықтар, жеңілдіктер не көрсетілетін қызметтер алса, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамның немесе оған теңестірілген адамның қызметтік өкілеттіктеріне кірсе, егер бұл әрекеттерде қылмыстық жазаланатын әрекет белгілері болмаса, әкімшілік жауапкершілік көзделген;

3) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар, оларға теңестірілген адамдар, лауазымды тұлғалар және олардың отбасы мүшелері хабардар етілмей олардың шотына келіп түскен ақша, олар анықталғаннан кейін екі аптадан аспайтын мерзімде тиісті мемлекеттік кіріс органына мұндай қаражаттың түсу мән-жайлары туралы түсініктеме беріле отырып, республикалық бюджетке аударылуға жатады;

4) қызмет бабында өздерінің мемлекеттік немесе соған теңестірілген функцияларын орындаумен байланысты өздеріне тәуелді мемлекеттік қызметшілерден және өзге де адамдардан жалпы қамқоршылығы немесе қызметі бойынша жол бергені үшін сыйлықтар немесе көрсетілетін қызметтер қабылдауға тыйым салынады;

5) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар, оларға теңестірілген адамдар, лауазымды тұлғалар және олардың отбасы мүшелері хабардар етілмей келіп түскен, сондай-ақ олар тиісті функцияларды орындауына байланысты алған сыйлықтар сыйлықтың алынған күнінен бастап не жоғарыда аталған адамдарға сыйлықтың келіп түскен туралы мәлім болған күннен бастап күнтізбелік жеті күн ішінде мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органға өтеусіз берілуге жатады, ал аталған адамдарға нақ сондай мән-жайларда көрсетілген қызметтерге қызмет көрсетілген күннен бастап не мемлекеттік қызметшіге қызметтің көрсетілгені туралы мәлім болған күннен бастап күнтізбелік жеті күн ішінде ол республикалық бюджетке ақша аудару арқылы ақы төлеуге тиіс;

6) өздеріне сыйлықтар келіп түскен жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар, оларға теңестірілген адамдар, лауазымды тұлғалар жоғары тұрған лауазымды адамды хабардар ете отырып, оларды «Қазақстан Республикасындағы бағалау қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес айқындалған құны бойынша, мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органмен жасалатын сатып алу-сату шарты негізінде сатып алуға құқылы. Сыйлықтарды сатудан түскен ақша республикалық бюджетке аударылады;

7) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға немесе оларға

теңестірілген адамдарға, сондай-ақ олардың отбасы мүшелеріне түскен сыйлықтар жекелеген негіздер бойынша мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі уәкілетті органға толық және (немесе) уақтылы берілмесе, егер мұндай әрекетте қылмыстық жазаланатын әрекет белгілері болмаса, оларға айыппұл салынады;

8) жұбайының (зайыбының), туыстарының өз есебінен шақыруы бойынша; егер олармен арадағы қарым-қатынастар шақырылатындардың қызметтік іс-әрекеті мәселелерін қозғамаса, өзге де жеке тұлғалардың шақыруы бойынша (жоғары тұрған лауазымды адамның немесе органның келісуімен); халықаралық шарттарға сәйкес немесе шет мемлекеттермен өзара уағдаластық бойынша; ғылыми, спорттық, шығармашылық, кәсіби, гуманитарлық іс-шараларға, оның ішінде осындай ұйымдардың жарғылық қызметі шеңберінде жүзеге асырылатын сапарларды қоспағанда, жеке және заңды тұлғалардың есебінен мемлекетішілік және шетелдік туристік, емдеу-сауықтыру және өзге де сапарларға шақыруларды қабылдауға тыйым салынады;

9) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың отбасы мүшелері аталған адаммен қызмет бабында байланысты болатын жеке және заңды тұлғалардан сыйлықтарды және көрсетілетін қызметтерді, туристік, емдеу-сауықтыру және өзге де сапарларға шақыруларды қабылдауға құқылы емес.

17. Қонақжайлылық таныту қатынастарды бастау, нығайту немесе дамыту мақсатында бейресми және бейтарап жағдайда жасалады. Қонақжайлылық таныту таңғы асқа, түскі асқа, кешкі асқа, қабылдауларға, ойын-сауық, қоғамдық немесе спорттық іс-шараларға шақыруды көздейді. Қонақжайлылық таныту шақырушы тараптың іс-шараға қатысуын білдіреді, олай болмаған жағдайда бұл сыйлық болып табылады.

## 4-тарау. Қаржылық бақылау шаралары

18. Мемлекеттік қызметке түскенде және мемлекеттік қызмет өткеру кезінде декларацияларды тапсырмау не уақтылы тапсырмау әкімшілік жауаптылыққа алып келеді.

19. Заңға сәйкес активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны Заңның 11-бабы 2-тармағының 1) тармақшасында аталған адамдарды қоспағанда, мемлекеттік лауазымға не мемлекеттік немесе оларға теңестірілген функцияларды орындауға байланысты лауазымға кандидаттар болып табылатын адамдар және олардың жұбайлары (зайыптары) – лауазымға тағайындау құқығы бар лауазымды адамның (органның) лауазымға тағайындау туралы актісі шығарылғанға дейін (декларация тапсыру айының бірінші күніндегі жағдай бойынша) тапсырады.

20. Кірістері мен мүлкі туралы декларацияны:

1) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар және олардың жұбайлары (зайыптары);

2) мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар және олардың жұбайлары (зайыптары);

3) лауазымды тұлғалар мен олардың жұбайлары (зайыптары);

4) мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар және олардың жұбайлары (зайыптары) ұсынады.

Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдар және олардың жұбайлары (зайыптары); мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары); лауазымды тұлғалар мен олардың жұбайлары (зайыптары); мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдар мен олардың жұбайлары (зайыптары) заңға сәйкес есепті күнтізбелік жыл ішінде Қазақстан Республикасының салық заңнамасында айқындалған мүлікті сатып алған жағдайда, кірістері мен мүлкі туралы декларацияда көрсетілген мүлікті сатып алуға жұмсалған шығыстарды жабу көздері туралы мәліметтерді көрсетуге міндетті.

21. Активтері мен міндеттемелері туралы декларация.

Активтері мен міндеттемелері туралы декларация декларациялау жүйесіне енген кезде бір рет тапсырылады (кандидат ретінде декларация ұсынылатын «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы», «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының заңдарында және «Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы», «Сақтандыру қызметі туралы», «Бағалы қағаздар рыногы туралы» Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес банк, сақтандыру ұйымы, инвестициялық портфельді басқарушының ірі қатысушысы болуға ниеттенген адамдарға қатысты көзделген жағдайларды қоспағанда).

Декларацияда декларацияны қолда бар активтері мен міндеттемелері туралы ұсынудың алдындағы жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мынадай мәліметтер көрсетілуге тиіс:

1) шет мемлекеттің аумағында тіркелген не тіркелуге тиіс жылжымайтын мүлік, көлік құралдары;

2) барлық банк салымдары бойынша жиынтығы 1000 еселенген айлық есептік көрсеткіштен (бұдан әрі – АЕК) асып кетін Қазақстан Республикасынан тыс шетелдік банктердегі банк шоттарындағы ақша.

Бұл ретте, Заңға сәйкес Қазақстан Республикасының аумағынан тыс орналасқан шетелдік банктерде шоттар (салымдар) ашуға және иеленуге тыйым салынатын жемқорлыққа қарсы шектеуді қабылдайтын адамдар активтері мен міндеттемелері туралы декларацияда банк салымының сомасына қарамастан Қазақстан Республикасының шегінен тыс шетелдік банктерде сақтаулы ақшаның болуын көрсетеді;

3) тұрғын үй құрылысына үлестік қатысу шарты бойынша тұрғын үй ғимаратындағы үлесі; Қазақстан Республикасынан тыс құрылған заңды тұлғаның жарғылық капиталындағы үлесі;

4) бағалы қағаздар, туынды қаржы құралдары (базалық активті сатып алу немесе өткізу арқылы орындалатын туынды қаржы құралдарын қоспағанда);

5) цифрлық активтер;

6) инвестициялық алтын;

7) зияткерлік меншік, авторлық құқық объектілері;

8) республикалық бюджет туралы заңмен белгіленген және активтері мен міндеттемелері туралы декларация ұсынылатын жылдың алдындағы 31 желтоқсанда қолданыста болған 10 000 АЕК шегіндегі сомада көрсетілетін қолма-қол ақша;

9) нотариалды куәландырылған шарт немесе міндеттеменің не талаптың туындауына негіз болатын өзге де құжат болса, дебиторлық немесе кредиторлық қарыз (екінші деңгейлі банктер алдындағы қарыздан басқа).

22. Кірістер мен мүлік туралы декларация.

Активтері мен міндеттемелері туралы декларацияны (250.00-нысан) тапсырған жылдан кейінгі жылдан бастап жыл сайын кірістері мен мүлкі туралы декларация (270.00-нысан) тапсырылады, онда мыналар туралы ақпарат көрсетіледі:

1) жеке кәсіпкердің кәсіпкерлік қызметінен түсетін декларациялануға тиіс кірістерді қоспағанда, жеке тұлғаның өзі дербес салық салынуға жататын кірістері;

2) салық шегерімдері;

3) Қазақстан Республикасының шегінен тыс мүлікті, оның ішінде өтеусіз негізде сатып алу және (немесе) иеліктен шығару;

4) республикалық бюджет туралы заңмен белгіленген және есептік салық кезеңіндегі 31 желтоқсанда қолданыста болған жиынтығы 10 000 еселенген АЕК-тен асатын сомада Қазақстан Республикасының шегіндегі шетелдік банктердегі банк шоттарындағы ақша

5) есептік салық кезеңіндегі 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бар жеке тұлғаның меншік құқығындағы мүлік;

6) мемлекеттік немесе өзге де тіркеуге (есепке) жататын мүлік не шет мемлекеттің заңнамасына сәйкес шет мемлекеттің құзыретті органында мемлекеттік немесе өзге де тіркеуге (есепке) жататын құқық және (немесе) мәміле;

7) эмитенттері Қазақстан Республикасынан тыс тіркелген бағалы қағаздар, цифрлық активтер;

8) инвестициялық алтын;

9) Қазақстан Республикасынан тыс тіркелген заңды тұлғаның жарғылық капиталындағы үлес;

10) банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын, Қазақстан Республикасындағы банктер және банк қызметі туралы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған банктер мен ұйымдарға қарызды қоспағанда, нотариалды куәландырылған (расталған) міндеттемелердің немесе талаптың туындауына негіз болып табылатын шарт немесе өзге құжат болған кезде өзге адамдардың жеке тұлғаның алдындағы қарызы (дебиторлық қарыз) және (немесе) жеке тұлғаның өзге адамдар алдындағы қарызы (кредиторлық қарыз).

## 5-тарау. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

23. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру білім беру, ақпараттық және ұйымдастырушылық сипаттағы шаралар кешені арқылы жүзеге асырылады:

1) білім беру шаралары – жұмыскерлердің жемқорлық құқық бұзушылықтардың, мүдделер қақтығысын және басқаларды болдырмау тәсілдері туралы жұмыскерлердің хабардарлығын арттыру бойынша тұрақты өткізілетін семинарлар мен тренингтерді қамтуы мүмкін;

2) ақпараттық шаралар сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат бойынша нақты нұсқаулықтар мен нұсқаулар әзірлеу және оларды жұмыскерлер арасында тарату, сондай-ақ оқыту материалдарын (бейнероликтер, таныстырылымдар және брошюралар) дайындауды қамтиды. Осы мақсатта корпоративтік таратулар, ішкі порталдар және ақпараттық стендтер пайдаланылуы мүмкін;

3) ұйымдастырушылық шаралар сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды енгізуді, жемқорлықтың алдын алуға жауапты жұмыскерлерді тағайындауды, жемқорлық фактілері туралы хабарлау арналарын құруды, сатып алу, лауазымдарға тағайындау және жұмыскерлердің тиімділігін және басқа да тәуекелді салаларды бағалау рәсімдеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптарды интеграциялауды қамтуы мүмкін.

24. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті арттыру үшін U4 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ресурстық орталығы (U4 Anti-Corruption Resource Centre), Сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім хабы (The Anti-Corruption Knowledge Hub), Базель басқару институты (Basel Institute on Governance) сияқты ресурстардағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзекті материалдарды пайдалану қажет.

25. Бюджетте қаражат болған кезде қаржылық немесе қаржылық емес көтермелеу шараларын көздеумен жұмыскерлерді әртүрлі алаңдарда тақырыптық оқытуға ынталандыру ұсынылады.

## 6-тарау. Мемлекеттік органдар мен ұйымдардың есеп берушілігі және ашықтығы

26. Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексінде және «Ақпаратқа қол жеткізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында азаматтардың мемлекеттік органдардың қызметі туралы толық әрі шынайы ақпарат алуға құқықтары және осы ақпаратты мемлекеттік органдардың уақтылы әрі ашық ұсыну бойынша міндеттері белгіленген.

27. Жұртшылықты ақпараттандыру және кері байланыс алу мақсатында Басқарманың интернет-ресурсы мен әлеуметтік медиа арналары уақтылы өзектендіріліп отыруға тиіс.

28. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамдарды қорғау ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің негізгі элементі болып табылады, ол сыбайлас жемқорлық пен мүдделер қақтығысының фактілерін анықтауда маңызды рөл атқарады.

29. Қолданыстағы заңнамаға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамдарды қорғау бойынша мынадай шаралары көзделген:

1) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы уәкілетті органдарға хабарлама түскен сәттен бастап сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамды үш жыл ішінде тәртіптік комиссияның немесе алқалы органның ұсынымдарынсыз, жұмыс берушінің немесе басшылықтың бастамасымен жұмыстан босатуға, басқа лауазымға ауыстыруға немесе тәртіптік жауаптылыққа тартуға болмайды;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамнан көрсетілген кезең ішінде оның еңбек құқықтарының бұзылуы туралы өтініш келіп түскен жағдайда, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган тексеру жүргізеді және қорытындыны еңбек немесе прокуратура органдарына жібереді;

3) еңбек даулары келісу комиссиясының немесе ұйымның шеңберінде құрылған тәртіптік алқа органының отырысында қаралады, оның отырысына сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган өкілінің қатысуы міндетті;

4) алқалы орган сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамдар құқықтарының ықтимал бұзылуымен байланысты істің мән-жайларын жан-жақты және объективті қарауға және өтінім түскен күннен бастап, күнтізбелік отыз күн ішінде шешім қабылдауға міндетті. Алқалы орган отырысы хаттамасының шешіммен бірге үш жұмыс күні ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жіберіледі. Шешімге алқалы органның отырысына қатысқан барлық мүшесі қол қояды;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға көрсетіп жүрген (көрсеткен) адам тәртіптік комиссияның немесе алқалы органның шешімімен келіспеген жағдайда, ол сотқа немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға шешімді қайта қарау үшін жүгінуге құқылы. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган құқық бұзушылықтарды анықтаған жағдайда, тиісті еңбек немесе прокуратура органдарына істі одан әрі қарау үшін тиісті хабарлама жібереді;

6) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамдардың жеке басы мен хабарламасы мазмұнының толық құпиялылығы кепілдендіріледі. Осыған байланысты оның және мемлекеттік орган басшылығы не сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган арасында ақпаратты жарияламау туралы келісім жасалады;

Бұл ретте алқалы органдардың басшылары мен мүшелерін қоса алғанда, процеске қатысатын тараптар ақпараттың құпиялылығын сақтауға міндетті. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адам сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықты тергеудің кез келген кезеңінде ақпаратты жария етпеу туралы келісім жасасу процесіне бастама жасауға құқылы;

7) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамның еңбек даулары сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

жөніндегі уәкілетті орган өкілдерінің қатысуымен келісу комиссияларының отырыстарында қаралады. Қабылданған шешімнен кейін үш жұмыс күні ішінде отырыс хаттамасының көшірмесі уәкілетті органға орындауды бақылау үшін жіберіледі.

30. Заңға сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға жәрдем көрсетіп жүрген (көрсеткен) адамдар құқылы:

1) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы олардың хабарламаларын қараудың барысы мен нәтижелері туралы ақпарат алуға;

2) егер олар уәкілетті органдардың шешімдері мен іс-әрекеттерін негізсіз және олардың құқықтарын бұзады деп санаса, оларға шағымдануға;

3) уәкілетті органдармен өзара іс-қимылдың кез келген кезеңінде ақпаратты жарияламау туралы келісім жасасуды талап етуге;

4) сыбайлас жемқорлық фактісі туралы хабарлаған сәттен бастап үш жыл ішінде уәкілетті органдарға тәртіптік шаралар немесе еңбек бұзушылықтары жағдайында, егер бұл сұрақтар бұрын келісу комиссиясында қаралмаса, өзінің құқықтарын қорғау үшін жүгінуге. Уәкілетті органдар осындай өтініштерді күнтізбелік он бес күннен кешіктірмей қарауға және олардың құқықтарын қорғау бойынша ұсынымдар беруге міндетті.

## 7-тарау. Персоналды басқару процестерінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

31. Кадрларды іріктеу және ілгерілетудің айқын және объективті процестері кәсіби және тиімді мемлекеттік аппаратты қалыптастырудың маңызды шарты болып табылады.

32. Мемлекеттік әкімшілік лауазымдардың «Б» корпусына орналасу конкурстарын «Мемлекеттік әкімшілік лауазымға орналасудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігі төрағасының 2017 жылғы 21 ақпандағы №40 бұйрығымен көзделген интеграцияланған «e-Qyzmet» ақпараттық жүйесі арқылы өткізу ұсынылады.

Конкурс туралы хабарландыруларда жұмысқа қабылдау процесіне байланысты бұзушылықтар туралы хабарлау үшін байланыс мәліметтерін көрсету қажет.

## 8-тарау. Мемлекеттік сатып алу саласындағы сыбайлас жемқорлықтың алдын алу

33. Мемлекеттік сатып алу сыбайлас жемқорлық тәуекелі жоғары аймақ болып табылады және тәуекелдер картасына енгізіледі. Мемлекеттік сатып алудағы тәуекелдер бюджетке, сатып алу тәсіліне, сатып алуға қатысты рәсімдердің нақты реттелмеуіне және басқа факторларға байланысты бағалануы мүмкін.

34. Мемлекеттік сатып алу саласындағы сыбайлас жемқорлықты төмендетуге ықпал ететін негізгі факторлар сатып алумен айналысатын

жұмыскерлердің кәсіби біліктілігін тұрақты түрде арттыру, сатып алу рәсімдерін стандарттау, мемлекеттік сатып алудың тиімділігі мен айқындылығын бағалау бойынша нақты басты көрсеткіштерді айқындау, мемлекеттік сатып алу процесіне қоғамдық бақылауды тарту болып табылады.

Мемлекеттік сатып алуды жоспарлау және жүзеге асыру кезінде «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 5-бабында белгіленген, атап айтқанда:

1) мемлекеттік сатып алу үшін пайдаланылатын қаражатты, оның ішінде сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің бағасы мен сапасының арақатынасын қамтамасыз ету арқылы оңтайлы және тиімді жұмсау;

2) «Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен көзделген жағдайларды қоспағанда, әлеуетті өнім берушілерге мемлекеттік сатып алуға қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру;

3) әлеуетті өнім берушілер арасындағы адал бәсекелестік;

4) мемлекеттік сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығы;

5) қазақстандық тауар өндірушілерге, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді өндірушілерге Қазақстан Республикасында ратификациялаған халықаралық шарттарға қайшы келмейтін шамада қолдау көрсету;

6) мемлекеттік сатып алу субъектілерінің жауапкершілігі;

7) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарға және мүдделер қақтығысына жол бермеу;

8) орнықты мемлекеттік сатып алуды дамыту қағидаттарын басшылыққа алу қажет.

35. Жеке мүдделерді ілгерілету мен сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алу мақсатында мемлекеттік сатып алуларды бәсекелестік тәсілдермен (конкурс, аукцион, баға ұсыныстарын сұрату, электрондық дүкен арқылы) жүргізу ұсынылады.

Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді тікелей шарт жасасу арқылы бір көзден мемлекеттік сатып алуды төтенше және ерекше жағдайларда ғана жүзеге асыру қажет.

36. Тәуекел деңгейі жоғары топқа жатқызылатын сатып алулар бойынша тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді қабылдауды жүзеге асыру кезінде «Қоғамдық бақылау туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген қоғамдық мониторингті жүзеге асыру үшін қоғамдық бақылау субъектілері тартылуы мүмкін.

Приложение
к приказу руководителя
управления культуры
Акмолинской области
от «01» октября 2026 года
№ 55

# АНТИКОРРУПЦИОННЫЙ СТАНДАРТ
## государственного учреждения «Управление культуры Акмолинской области»

### 1. Общие положения

1. Настоящий Антикоррупционный стандарт государственного учреждения «Управление культуры Акмолинской области» (далее – Управление) разработан в соответствии в соответствии с пунктом 2 статьи 10 Закона Республики Казахстан «О противодействии коррупции» (далее – Закон) и Методическими рекомендациями по формированию антикоррупционных стандартов, утвержденными приказом Председателя Агентства Республики Казахстан по противодействию коррупции от 31 декабря 2024 года №285 (далее – Методические рекомендации).

Антикоррупционный стандарт представляет собой установленную для обособленной сферы общественных отношений систему рекомендаций, направленных на предупреждение коррупции.

2. Основные понятия, используемые в Антикоррупционном стандарте:

1) свойственники – полнородные и неполнородные братья и сестры, родители и дети супруга (супруги);

2) общественный контроль – деятельность субъектов общественного контроля, осуществляемая в порядке и формах, которые установлены Законом Республики Казахстан «Об общественном контроле» и иными законами Республики Казахстан, направленная на анализ и оценку актов и решений объектов общественного контроля на соответствие общественным интересам;

3) субъекты общественного контроля – граждане Республики Казахстан; некоммерческие организации, зарегистрированные на территории Республики Казахстан, за исключением религиозных объединений; иные субъекты, которым предоставлены полномочия на осуществление общественного контроля в соответствии с законами Республики Казахстан;

4) проявление гостеприимства – еда (завтраки, обеды, ужины и другое), приемы, билеты на развлекательные, общественные или спортивные мероприятия, предоставляемые для установления, укрепления или развития деловых отношений. При этом, гостеприимство требует присутствия приглашающей стороны, в противном случае расходы являются подарком;

5) конфликт интересов – противоречие между личными интересами лиц, занимающих ответственную государственную должность, лиц,

уполномоченных на выполнение государственных функций, лиц, приравненных к ним, должностных лиц и их должностными полномочиями, при котором личные интересы указанных лиц могут привести к неисполнению и (или) ненадлежащему исполнению ими своих должностных обязанностей;

6) государственные закупки – приобретение заказчиками товаров, работ, услуг полностью или частично за счет бюджетных средств, выделенных денег из Специального государственного фонда в соответствии с законодательством Республики Казахстан, и (или) собственных доходов;

7) члены семьи – супруг (супруга), родители, дети, в том числе совершеннолетние, и лица, находящиеся на иждивении и постоянно проживающие с ним;

8) коррупционный риск – возможность возникновения причин и условий, способствующих совершению коррупционных правонарушений;

9) подарок – денежные средства или иное имущество, преимущества, льготы, услуги, нематериальные активы, которые передаются/получаются безвозмездно;

10) картирование коррупционных рисков – процесс, направленный на выявление, анализ, оценку (ранжирование) и выработку мер по устранению коррупционных рисков;

11) картограмма коррупции – набор обновляемых данных, предусматривающих перечень коррупционных рисков, должностей, подверженных коррупционным рискам и другие сведения, сигнализирующие о возможных коррупционных уязвимостях.

3. Основные принципы Антикоррупционного стандарта:

1) законность;

2) приоритет защиты прав, свобод и законных интересов человека и гражданина;

3) гласность и прозрачность;

4) взаимодействие государства и гражданского общества;

5) системное и комплексное использование мер противодействия коррупции;

6) приоритетное применение мер предупреждения коррупции;

7) защита и поощрение лиц, оказывающих содействие в противодействии коррупции;

8) неотвратимость наказания за совершение коррупционных правонарушений.

## Глава 2. Картирование коррупционных рисков и формирование картограммы коррупции

5. Картирование коррупционных рисков позволяет наглядно продемонстрировать причины коррупционных рисков и определить меры по их предупреждению и устранению, а также выявить вызовы, требующие внимания первого руководителя.

Результатом картирования является карта рисков, представляющая графическое изображение подверженности выявленным коррупционным рискам, и оформляется в соответствии с методическими рекомендациями по проведению внутреннего анализа коррупционных рисков, утвержденных уполномоченным органом по противодействию коррупции.

6. Алгоритм картирования:

1) выявление коррупционных рисков.

Систематический анализ (но не реже одного раза в год) внутренних процессов, функций, организационной структуры, законодательства, регулирующего деятельность Управления, результаты проверок, ранее установленных в Управлении фактов коррупции или конфликта интересов и иных источников информации, незапрещенных действующим законодательством Республики Казахстан.

Корректировка карты рисков по мере исключения коррупционных рисков, изменения законодательства Республики Казахстан, организационно-штатной структуры и (или) штатной численности Управления, должностных обязанностей работников, реализующих функции, отнесенные к коррупционным рискам, или наступления иных изменений, влияющих на коррупционные риски;

2) классификация коррупционных рисков.

Ранжирование коррупционных рисков по критериям, предусмотренным методическими рекомендациями по проведению внутреннего анализа коррупционных рисков, утвержденных уполномоченным органом по противодействию коррупции;

3) устранение и минимизация коррупционных рисков.

На основании карты рисков разрабатывается план по устранению коррупционных рисков с указанием конкретных мер, сроков, исполнителя и формы завершения мероприятия, который утверждается и контролируется первым руководителем.

4) информирование соответствующих заинтересованных сторон.

План по устранению коррупционных рисков размещается на интернет-ресурсе Управления.

При этом возможна публикация части плана, если имеется риск разглашения конфиденциальной информации, подлежащей защите, а также инсайдерской, коммерческой информации и персональных данных;

5) создание механизма обратной связи.

Информирование заинтересованных сторон и обеспечение публичности должны осуществляться с соблюдением требований законодательства Республики Казахстан о государственных секретах и иной тайне, доступе к информации, персональных данных и их защите.

7. Картирование используется для формирования картограммы коррупции, которая ведется в рамках исполнения Плана действий по реализации Концепции антикоррупционной политики.

8. Картограмма коррупции разрабатывается с целью систематизации сведений, сигнализирующих о возможных коррупционных проявлениях и последующей выработки превентивных мер.

Картограмма коррупции содержит коррупционные риски с их ранжированием, перечень должностей, подверженных коррупционным рискам, а также может включать анализ публикаций в СМИ, жалоб, обращений и другую информацию о коррупционных предпосылках.

## Глава 3. Предотвращение конфликта интересов

### Параграф 1. Необходимость предотвращения конфликта интересов

9. Превенция конфликта интересов играет ключевую роль в повышении добропорядочности и противодействии коррупции.

10. В целях предотвращения конфликта интересов законы Республики Казахстан «О противодействии коррупции» и «О государственной службе Республики Казахстан» предусматривают ряд требований для лиц, занимающих ответственную государственную должность, уполномоченными на выполнение государственных функций, лиц, приравненных к ним, и должностных лиц.

Запрещается:

1) осуществлять деятельность, не совместимую с выполнением государственных функций;

2) занимать государственную должность, находящуюся в непосредственной подчиненности должности, занимаемой его близкими родственниками (родителями (родителем), детьми, усыновителями (удочерителями), усыновленными (удочеренными), полнородными и неполнородными братьями и сестрами, дедушками, бабушками, внуками), супругом (супругой) и (или) свойственниками (полнородными и неполнородными братьями и сестрами, родителями и детьми супруга (супруги), а также иметь в непосредственном подчинении близких родственников, супруга (супругу) и (или) свойственников;

3) занимать должности со своими близкими родственниками, супругом (супругой) и (или) свойственниками в одном органе управления (наблюдательном совете, исполнительном органе) субъекта квазигосударственного сектора;

4) использовать служебную и иную информацию, не подлежащую официальному распространению, в целях получения или извлечения имущественных и неимущественных благ и преимуществ;

5) принимать лично или через посредников материальное вознаграждение, подарки, льготы либо услуги за действия (бездействие) в пользу лиц, их предоставивших;

6) открывать и владеть счетами (вкладами) в иностранных банках, расположенных за пределами Республики Казахстан, хранить наличные деньги

и ценности в иностранных банках, расположенных за пределами Республики Казахстан;

7) быть депутатом представительного органа, представителем по делам третьих лиц в государственном органе, в котором он состоит на службе, либо непосредственно ему подчиненном или подконтрольном;

8) заниматься предпринимательской и другой оплачиваемой деятельностью, в том числе участвовать в управлении коммерческой организацией независимо от ее организационно-правовой формы, если непосредственное участие в управлении коммерческой организацией не входит в его должностные полномочия в соответствии с законодательством Республики Казахстан, за исключением педагогической, научной и иной творческой деятельности;

9) использовать в неслужебных целях средства материально-технического, финансового и информационного обеспечения его служебной деятельности, другое государственное имущество и служебную информацию;

10) участвовать в действиях, препятствующих нормальному функционированию государственных органов и выполнению должностных обязанностей, включая забастовки и несанкционированные митинги;

11) использовать свои служебные полномочия вопреки интересам службы в целях извлечения выгод и преимуществ для себя или других лиц, или организаций либо нанесения вреда другим лицам или организациям;

12) участвовать в азартных играх и (или) пари в игорных заведениях, которые подпадают под определение, предусмотренное Законом Республики Казахстан «Об игорном бизнесе», а равно участию в азартных играх и (или) пари в неотведенных для этого местах или в азартных играх и (или) пари, проводимых посредством использования сетей телекоммуникаций, в том числе сети Интернет;

13) участвовать в разработке, обсуждении или принятии решений либо иным способом оказывать воздействие на решения, вызывающие конфликт интересов;

14) осуществлять должностные обязанности, если имеется конфликт интересов;

15) совершать действия, явно выходящие за пределы его прав и полномочий;

16) вносить в официальные документы заведомо ложные сведения либо исправления, искажающие их действительное содержание;

17) бездействовать по службе в целях извлечения выгод и преимуществ для себя или других лиц, или организаций либо нанесения вреда другим лицам или организациям;

18) проявлять халатность, то есть не исполнять или ненадлежаще исполнять свои обязанности вследствие недобросовестного или небрежного отношения к службе;

19) использовать свое служебное положение и преимущества ранее занимаемой должности в личных интересах.

Лицам, указанным в части первой настоящего пункта в течение тридцати календарных дней со дня вступления в государственную должность необходимо на время прохождения государственной службы передать в доверительное управление находящиеся в его собственности доли, акции (акцию) в уставном капитале коммерческих организаций и иное имущество, использование которого влечет получение доходов, за исключением денег, законно принадлежащих этому лицу, а также имущества, переданного в имущественный наем.

## Параграф 2. Выявление конфликта интересов

11. Не реже одного раза в год осуществляется анализ открытых данных и иных источников информации, незапрещенных действующим законодательством Республики Казахстан, на предмет выявления конфликта интересов. При этом работникам, уполномоченным предупреждать коррупцию, обеспечивается доступ к личным данным работников: фамилия, имя, отчество и индивидуальный идентификационный номер (ИИН) работника и его членов семьи.

Обеспечение доступа к личным данным работника должно осуществляться с соблюдением требований законодательства о государственных секретах и иной тайне, доступе к информации, персональных данных и их защите.

Предоставление доступа к информационной системе по управлению персоналом в государственных органах осуществляется ответственным на это лицом при наличии согласия первого руководителя государственного органа и должностного лица по информационной безопасности, которое оформляется служебной запиской с принятием соответствующих ограничений.

12. Конфликт интересов может быть выявлен при проведении:

1) внешнего и внутреннего анализов коррупционных рисков или антикоррупционного мониторинга;

2) работы с обращениями или иной информацией о конфликте интересов, а также внутренними актами;

3) проверок, ревизий или аудита уполномоченных государственных органов и организаций;

4) сбора и анализа данных о возможных источниках конфликта интересов, включая личные интересы работников, такие как владение акциями, долями в капитале компаний; наличие родственников у контрагентов; дополнительные источники дохода, которые могут быть связаны с должностными обязанностями;

5) анализа действий и решений работников на наличие предпочтений или предвзятости;

6) сравнения данных из внешних источников с данными, представленными работниками;

7) анализа должностей и определения подразделений и должностей с наибольшим влиянием на процессы, связанные с распределением ресурсов,

управлением финансами, закупками, оценкой и контролем, которые могут привести к конфликту интересов, а также по результатам досудебного расследования, уголовного, гражданского, административного судопроизводства и производства по делам об административных правонарушениях.

13. В случае выявления фактов, подпадающих под признаки уголовно наказуемого деяния, Управление передает соответствующую информацию уполномоченному органу по противодействию коррупции в соответствии с уголовно-процессуальным законодательством Республики Казахстан.

## Параграф 3. Меры по предотвращению конфликта интересов

14. Действия, направленные на предотвращение конфликта интересов:

1) в соответствии с Законом Республики Казахстан «О государственной службе Республики Казахстан» работники обязаны в письменной форме уведомить непосредственного руководителя отдела либо руководство Управления, о возникшем конфликте интересов или о возможности его возникновения, как только им станет об этом известно.

При необходимости, обеспечивается возможность принятия руководителем управления лиц, уведомляющих о фактах конфликта интересов;

2) руководитель управления в течение трех рабочих дней уведомление или иную информацию о конфликте интересов направляет на рассмотрение заместителю руководителя управления;

3) по итогам рассмотрения уведомлений или иной информации о конфликте интересов в течение десяти рабочих дней руководителю управления предоставляются рекомендации по предотвращению и урегулированию конфликта интересов или заключение о его отсутствии;

4) при подтверждении конфликта интересов руководитель управления обязан в течение десяти рабочих дней со дня получения рекомендаций принять следующие меры по предотвращению и урегулированию конфликта интересов:

поручить другому лицу исполнение должностных обязанностей по вопросу, в связи с которым возник конфликт интересов;

изменить должностные обязанности;

принять иные меры по устранению конфликта интересов;

5) руководителю управления рекомендуется делегировать полномочия для объективного принятия решения по вопросу, по которому у него возник конфликт интересов, уполномоченному лицу, с момента выявления данного факта.

## Параграф 4. Положение о подарках, поездках и проявлении гостеприимства

15. Принятие подарков или проявление гостеприимства, связанных с выполнением должностных функций, может представлять собой незаконное вознаграждение. Необходимо отслеживать и пресекать практику принятия

и предоставления подарков, приглашений в поездки и проявления гостеприимства.

Работникам рекомендуется избегать, насколько возможно, любых подарков, приглашений в поездки, а также проявлений гостеприимства, связанных с выполнением должностных функций и которые могут быть восприняты как взятка.

16. В действующем законодательстве Республики Казахстан предусмотрены следующие антикоррупционные ограничения и ответственность по вопросам принятия подарков, поездок и проявлении гостеприимства:

1) запрещается принятие за исполнение своих государственных или приравненных к ним функций любого вознаграждения в виде денег, услуг и иных форм от организаций, в которых лицо не выполняет соответствующие функции, а также от физических лиц, если иное не предусмотрено законодательством Республики Казахстан;

2) за получение лицом, уполномоченным на выполнение государственных функций, либо приравненным к нему лицом лично или через посредника незаконного материального вознаграждения, подарков, льгот либо услуг за действия (бездействие) в пользу лиц, их предоставивших, если такие действия (бездействие) входят в служебные полномочия лица, уполномоченного на выполнение государственных функций, либо приравненного к нему лица, если эти действия не содержат признаков уголовно наказуемого деяния, предусмотрена административная ответственность;

3) деньги, поступившие на счет лиц, занимающих ответственную государственную должность, уполномоченными на выполнение государственных функций, лиц, приравненных к ним, должностных лиц и членов их семей без ведома указанных лиц, подлежат не более чем в двухнедельный срок после их обнаружения перечислению в республиканский бюджет с представлением объяснения в соответствующий орган государственных доходов об обстоятельствах поступления таких средств;

4) запрещается принятие подарков или услуг в связи с исполнением своих государственных или приравненных к ним функций от государственных служащих и иных лиц, зависимых от них по службе, за общее покровительство или попустительство по службе;

5) подарки, поступившие без ведома лиц, занимающих ответственную государственную должность, уполномоченных на выполнение государственных функций, лиц, приравненных к ним, должностных лиц и членов их семей, а также полученные ими в связи с исполнением соответствующих функций подлежат безвозмездной передаче уполномоченному органу по управлению государственным имуществом в течение семи календарных дней со дня получения подарка либо со дня, когда вышеуказанным лицам стало известно о поступившем подарке, а оказанные указанным лицам при тех же обстоятельствах услуги должны быть оплачены им путем перечисления денег в республиканский бюджет в течение семи

календарных дней со дня оказания услуги либо со дня, когда вышеуказанным лицам стало известно об оказании услуги;

6) лица, занимающие ответственную государственную должность, уполномоченные на выполнение государственных функций, лица, приравненные к ним, должностные лица, к которым поступили подарки, вправе с уведомлением вышестоящего должностного лица выкупить их по стоимости, определенной в соответствии с Законом Республики Казахстан «Об оценочной деятельности в Республике Казахстан», на основании договора купли-продажи, заключаемого с уполномоченным органом по управлению государственным имуществом. Вырученные от продажи подарков деньги перечисляются в республиканский бюджет;

7) неполная и (или) несвоевременная передача подарков, поступивших лицам, занимающим ответственную государственную должность, уполномоченным на выполнение государственных функций, или лицам, приравненным к ним, а также членам их семей, в уполномоченный орган по управлению государственным имуществом, по отдельным основаниям, если эти деяния не имеют признаков уголовно наказуемого деяния, влечет штраф;

8) запрещается принятие приглашений во внутригосударственные и зарубежные туристические, лечебно-оздоровительные и иные поездки за счет физических и юридических лиц, за исключением поездок по приглашению супруга (супруги), родственников за их счет; по приглашению иных физических лиц (с согласия вышестоящего должностного лица или органа), если отношения не затрагивают служебную деятельность; согласно международным договорам или на взаимной договоренности с иностранными государствами; для участия в научных, спортивных, творческих, профессиональных, гуманитарных мероприятиях, в том числе поездок, осуществляемых в рамках уставной деятельности таких организаций;

9) члены семьи лиц, занимающих ответственную государственную должность, уполномоченных на выполнение государственных функций, лиц, приравненных к ним, должностных лиц, не вправе принимать подарки и услуги, приглашения в туристические, лечебно-оздоровительные и иные поездки за счет физических и юридических лиц, с которыми указанное лицо связано по службе.

17. Проявление гостеприимства совершается с целью начала, укрепления или развития отношений в непринужденной и нейтральной обстановке. Проявление гостеприимства предполагает приглашение на завтрак, обед, ужин, приемы, развлекательные, общественные или спортивные мероприятия. Проявление гостеприимства предусматривает присутствие приглашающей стороны, в противном случае это является подарком.

## Глава 4. Меры финансового контроля

18. Не сдача либо несвоевременная сдача деклараций при поступлении и прохождении государственной службы влечет административную ответственность.

19. Согласно Закону декларацию об активах и обязательствах представляют лица, являющиеся кандидатами на государственную должность либо должность, связанную с выполнением государственных или приравненных к ним функций, и их супруги, за исключением лиц, указанных в подпункте 1) пункта 2 статьи 11 Закона, – до вынесения акта должностного лица (органа), имеющего право назначения на должность, о назначении на должность (по состоянию на первое число месяца представления декларации).

20. Декларацию о доходах и имуществе представляют:

1) лица, занимающие ответственную государственную должность, и их супруги;

2) лица, уполномоченные на выполнение государственных функций, и их супруги;

3) должностные лица и их супруги;

4) лица, приравненные к лицам, уполномоченным на выполнение государственных функций, и их супруги.

В соответствии с Законом в случае приобретения в течение отчетного календарного года имущества, определенного налоговым законодательством Республики Казахстан, лица, занимающие ответственную государственную должность, и их супруги; лица, уполномоченные на выполнение государственных функций, и их супруги; должностные лица и их супруги; лица, приравненные к лицам, уполномоченным на выполнение государственных функций, и их супруги, обязаны в декларации о доходах и имуществе отразить сведения об источниках покрытия расходов на приобретение указанного имущества.

21. Декларация об активах и обязательствах.

Декларация об активах и обязательствах представляется один раз при вхождении в систему декларирования (за исключением случаев, предусмотренных законами Республики Казахстан «О выборах в Республике Казахстан», «О противодействии коррупции», когда декларация представляется в качестве кандидата, и законами Республики Казахстан «О банках и банковской деятельности в Республике Казахстан», «О страховой деятельности», «О рынке ценных бумаг», лица, желающие стать крупными участниками банка, страховой организации, управляющим инвестиционным портфелем).

В декларации необходимо отражать следующие сведения об активах и обязательствах, имеющихся по состоянию на 31 декабря года, предшествующего году представления декларации:

1) недвижимость, транспортные средства, которые зарегистрированы либо подлежат регистрации в иностранном государстве;

2) деньги на банковских счетах в иностранных банках за пределами Республики Казахстан в сумме, совокупно превышающие по всем банковским вкладам 1000-кратный месячный расчетный показатель (далее – МРП).

При этом лица, принимающие в соответствии с Законом антикоррупционное ограничение касательно открытия и владения счетами (вкладами) в иностранных банках, расположенных за пределами Республики

Казахстан, в декларации об активах и обязательствах отражают информацию о наличии денег в иностранных банках за пределами Республики Казахстан, вне зависимости от суммы банковского вклада;

3) доля в жилом здании по договору о долевом участии в жилищном строительстве; доля участия в уставном капитале юридического лица, созданном за пределами Республики Казахстан;

4) ценные бумаги, производные финансовые инструменты (за исключением производных финансовых инструментов, исполнение которых происходит путем приобретения или реализации базового актива);

5) цифровые активы;

6) инвестиционное золото;

7) объекты интеллектуальной собственности, авторского права;

8) наличные деньги, которые указываются в сумме, в пределах 10 000 МРП, установленного законом о республиканском бюджете и действующего на 31 декабря года, предшествующего году представления декларации об активах и обязательствах;

9) дебиторская либо кредиторская задолженности (за исключением задолженности перед банками второго уровня) при наличии нотариально заверенного договора или иного документа, являющегося основанием возникновения обязательства или требования.

22. Декларация о доходах и имуществе.

Начиная с года, следующего году представления декларации об активах и обязательствах (форма 250.00) ежегодно представляется декларация о доходах и имуществе (форма 270.00), в которой отражается следующая информация о:

1) доходах, подлежащих налогообложению физическим лицом самостоятельно, за исключением подлежащих декларированию доходов индивидуального предпринимателя от предпринимательской деятельности;

2) налоговых вычетах;

3) приобретении и (или) отчуждении имущества за пределами Республики Казахстан, в том числе на безвозмездной основе;

4) деньгах на банковских счетах в иностранных банках, находящихся за пределами Республики Казахстан, в сумме, в совокупности, превышающей 1000-кратный размер МРП, установленного законом о республиканском бюджете и действующего на 31 декабря отчетного налогового периода;

5) имуществе, имеющемся по состоянию на 31 декабря отчетного налогового периода на праве собственности физического лица:

6) имуществе, которое подлежит государственной или иной регистрации (учету) либо права и (или) сделки по которому подлежат государственной или иной регистрации (учету) в компетентном органе иностранного государства в соответствии с законодательством иностранного государства;

7) ценных бумагах, эмитенты которых зарегистрированы за пределами Республики Казахстан, цифровых активах;

8) инвестиционном золоте;

9) доле участия в уставном капитале юридического лица, зарегистрированного за пределами Республики Казахстан;

10) задолженности других лиц перед физическим лицом (дебиторской задолженности) и (или) задолженности физического лица перед другими лицами (кредиторской задолженности) при наличии договора или иного документа, являющегося основанием возникновения обязательства или требования, нотариально засвидетельствованного (удостоверенного), за исключением задолженности банкам и организациям, осуществляющим отдельные виды банковских операций, созданным в соответствии с законодательством Республики Казахстан о банках и банковской деятельности в Республике Казахстан.

## Глава 5. Формирование антикоррупционной культуры

23. Формирование антикоррупционной культуры осуществляется посредством комплекса мер образовательного, информационного и организационного характера:

1) образовательные меры могут включать регулярные семинары и тренинги по повышению осведомленности работников о способах предотвращения коррупционных правонарушений, конфликта интересов и иное;

2) информационные меры охватывают разработку и распространение среди работников четких инструкций и руководств по антикоррупционной политике, а также подготовку обучающих материалов (видеоролики, презентации и брошюры). В этих целях возможно использование корпоративных рассылок, внутренних порталов и информационных стендов;

3) организационные меры могут включать внедрение антикоррупционных стандартов, назначение работников, ответственных за превенцию коррупции, создание каналов для сообщения о фактах коррупции, интеграция антикоррупционных требований в процедуры закупок, назначения на должности и оценку эффективности работников и иные, рисковые области.

24. Для повышения антикорупционной культуры необходимо пользоваться актуальными материалами по вопросам противодействия коррупции на таких ресурсах, как U4 Антикоррупционный ресурс центр (U4 Anti-Corruption Resource Centre), Антикоррупционный хаб знаний (The Anti-Corruption Knowledge Hub), Базельский институт управления (Basel Institute on Governance).

25. При наличии средств в бюджете работники могут быть простимулированы к прохождению тематических обучений на различных площадках, предусмотрев финансовые или нефинансовые поощрения.

## Глава 6. Подотчетность и открытость государственных органов и организаций

26. Административный процедурно-процессуальный кодекс Республики Казахстан и Закон Республики Казахстан «О доступе к информации» устанавливают права граждан на получение полной и достоверной информации о деятельности государственных органов, а также обязательства последних по своевременному и открытому предоставлению таких данных.

27. В целях информирования общественности и получения обратной связи необходимо своевременно актуализировать интернет-ресурс Управления и его социальные медиа каналы.

28. Защита лиц, оказывающих (оказавших) содействие в противодействии коррупции является ключевым элементом системы внутреннего контроля и управления рисками, которая играет важную роль в выявлении фактов коррупции и конфликта интересов.

29. В соответствии с действующим законодательством предусмотрены следующие меры защиты лиц, оказывающих (оказавших) содействие в противодействии коррупции:

1) в течение трех лет с момента поступления сообщения о факте коррупционного правонарушения в уполномоченные органы, лицо, оказывающее (оказавшее) содействие в противодействии коррупции, не может быть уволен, переведен на другую должность или подвергнут дисциплинарной ответственности по инициативе работодателя или руководства без рекомендаций дисциплинарной комиссии или коллегиального органа;

2) в случае поступления заявления от лица, оказывающего (оказавшего) содействие в противодействии коррупции, о возможных нарушениях его трудовых прав в указанный период, уполномоченный орган по противодействию коррупции проводит проверку и направляет заключение в уполномоченный государственный орган по труду или прокуратуру;

3) трудовые споры должны рассматриваться на заседании согласительной комиссии или дисциплинарного коллегиального органа, создаваемого в рамках организации, на заседании которого участие представителя уполномоченного органа по противодействию коррупции обязательно;

4) коллегиальный орган обязан всесторонне и объективно рассмотреть обстоятельства дела, связанные с возможными нарушениями прав лиц, оказывающих (оказавших) содействие в противодействии коррупции, и принять решение в течение тридцати календарных дней со дня поступления обращения. Протокол заседания коллегиального органа с решением направляется в уполномоченный орган по противодействию коррупции в течение трех рабочих дней. Решение подписывается всеми членами коллегиального органа, участвующими в заседании;

5) в случае несогласия лица, оказывающего (оказавшего) содействие в противодействии коррупции, с решением дисциплинарной комиссии или коллегиального органа, оно вправе обратиться в суд или уполномоченный орган по противодействию коррупции для пересмотра решения. Уполномоченный орган по противодействию коррупции, в случае установления нарушений прав,

направляет соответствующее уведомление в государственные органы по труду или прокуратуру для дальнейшего рассмотрения дела;

6) лицам, оказывающим (оказавшим) содействие в противодействии коррупции гарантируется полная конфиденциальность его личности и содержания сообщения. В связи с чем, между ним и руководством государственного органа либо уполномоченным государственным органом по противодействию коррупции заключается соглашение о неразглашении информации.

При этом стороны, участвующие в процессе, включая руководителей и членов коллегиальных органов, обязаны соблюдать конфиденциальность информации. Лицо, оказывающее (оказавшее) содействие в противодействии коррупции, имеет право инициировать процесс заключения соглашения о неразглашении на любом этапе расследования коррупционного правонарушения;

7) трудовые споры лица, оказывающего (оказавшего) содействие в противодействии коррупции, рассматриваются на заседаниях согласительных комиссий с участием представителей уполномоченного органа по противодействию коррупции. В течение трех рабочих дней после принятия решения копия протокола заседания направляется в уполномоченный орган для контроля исполнения.

30. В соответствии с Законом лица, оказывающие (оказавшие) содействие в противодействии коррупции, имеют право:

1) получать информацию о ходе и результатах рассмотрения их сообщений о коррупционных правонарушениях;

2) обжаловать решения и действия уполномоченных органов, если они считают их необоснованными или нарушающими их права;

3) требовать заключения соглашения о неразглашении информации на любом этапе взаимодействия с уполномоченными органами;

4) в течение трех лет с момента сообщения о факте коррупции обращаться в уполномоченные органы за защитой своих прав в случае дисциплинарных воздействий или трудовых нарушений, если данные вопросы ранее не рассматривались согласительной комиссией. Уполномоченные органы обязаны рассмотреть обращение осведомителя в срок не позднее пятнадцати календарных дней и предоставить рекомендации по защите его прав.

## Глава 7. Предупреждение коррупции в процессах управления персоналом

31. Прозрачные и объективные процессы отбора и продвижения кадров являются важнейшим условием для формирования профессионального и эффективного государственного аппарата.

32. Конкурсы на замещение административных государственных должностей корпуса «Б» рекомендуется проводить через интегрированную информационную систему «eQyzmet», предусмотренные приказом Председателя Агентства Республики Казахстан по делам государственной

службы от 21 февраля 2017 года №40 «О некоторых вопросах занятия административной государственной должности».

В объявлениях о конкурсе необходимо указывать контакты для сообщения о нарушениях, связанных с процессом приема на работу.

## Глава 8. Предупреждение коррупции в сфере государственных закупок

33. Государственные закупки являются зоной высокого коррупционного риска и включаются в карту рисков. Риски в государственных закупках могут оцениваться, исходя из бюджета, способа закупок, отсутствия четкого регламентирования процедур, связанных с закупками и иных.

34. Основными факторами, способствующими снижению коррупции в сфере государственных закупок, являются постоянное повышение профессионализма работников, занимающихся закупками, стандартизация закупок, определение четких ключевых показателей эффективности по оценке эффективности и прозрачности государственных закупок, вовлечение общественного контроля за процессом государственных закупок.

При планировании и осуществлении государственных закупок следует руководствоваться принципами, установленными статьей 5 Закона Республики Казахстан «О государственных закупок», а именно:

1) оптимального и эффективного расходования денег, используемых для государственных закупок, в том числе путем обеспечения соотношения цены и качества закупаемых товаров, работ, услуг;

2) предоставления потенциальным поставщикам равных возможностей для участия в государственных закупках, кроме случаев, предусмотренных Законом Республики Казахстан «О государственных закупок»;

3) добросовестной конкуренции среди потенциальных поставщиков;

4) открытости и прозрачности процесса государственных закупок;

5) оказания поддержки казахстанским товаропроизводителям, производителям работ и услуг в той мере, в которой это не противоречит международным договорам, ратифицированным Республикой Казахстан;

6) ответственности субъектов государственных закупок;

7) недопущения коррупционных правонарушений, конфликта интересов;

8) развития устойчивых государственных закупок.

35. В целях предотвращения продвижения частных интересов и коррупционных рисков рекомендуется осуществлять государственные закупки конкурентными способами (конкурс, аукцион, запрос ценовых предложений, через электронный магазин).

Государственные закупки товаров, работ, услуг способом из одного источника путем прямого заключения договора необходимо осуществлять лишь в крайних и исключительных случаях.

36. При осуществлении приемки товаров, работ и услуг по государственным закупкам, которые относятся к группе высоких рисков, могут привлекаться субъекты общественного контроля для проведения

общественного мониторинга, предусмотренного Законом Республики Казахстан «Об общественном контроле».